"ज्ञान विज्ञान आणि सुसंस्कार आणि यासाठी शिक्षणप्रसार"

-शिक्षणमहर्षी डॉ. बापुजी साळुंखे

श्री स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्थेचे ,

विवेकानंद कॉलेज ,कोल्हापूर (अधिकारप्रदत्त स्वायत्त)

इतिहास विभाग

सूचना दि.१३ /१० /२०२३

विवेकानंद कॉलेजच्या बी.ए. भाग ३ या वर्गातील इतिहासच्या सर्व विद्यार्थी विद्यार्थीनीना सूचित करण्यात येते की, शुक्रवार दि. २०/१०/२०२३ रोजी सकाळी ठीक १०.१५ वा. रूम नं. २४ मध्ये डॉ. एस.आर. कट्टीमनी यांनी **'ऐतिहासिक संशोधन'** या विषयावर ओपन बुक टेस्टचे आयोजन केले आहे तरी सर्व विद्यार्थ्यांनी तयारीनिशी उपस्थित राहावे. सदरची टेस्टसाठी सर्व विद्यार्थ्यांची उपस्थिती अनिवार्य आहे याची कृपया सर्वांनी नोंद घ्यावी .

डॉ. एस. आर.कट्टीमनी
विभाग प्रमुख
इतिहास विभाग,
विवेकानंद कॉलेज कोल्हापूर.
(अधिकारप्रदत्त स्वायत्त)

VIVEKANAND COLLEGE KOLHAPUR (Autonomous) ESTD JUNE 1964

Scanned with OKEN Scanner

"ज्ञान विज्ञान आणि सुसंस्कार आणि यासाठी शिक्षणप्रसार"

-शिक्षणमहर्षी डॉ. बापुजी साळुंखे

श्री स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्थेचे

विवेकानंद कॉलेज ,कोल्हापूर (अधिकारप्रदत्त स्वायत्त)

इतिहास विभाग

प्रश्नपत्रिका दि : २०/१०/२०२३

बी. ए. भाग – I

सेमिस्टर – III पेपर क्रमांक -

विषय – "ऐतिहासिक संशोधन "

प्रकरण २ – ऐतिहासिक माहितीचे संपादन

ओपन बुक टेस्ट वेळ – सकाळी १०.०० ते १०.४५ वा.

प्रश्न – ऐतिहासिक संशोधनातील आधुनिक संदर्भ साधनांची माहिती थोडक्यात लिहा.

(गुण 10)

VIVEKANAND COLLEGE KOLHAPUR
ESTD JUNE 1964
(Autonomous)

Scanned with OKEN Scanner

"ज्ञान विज्ञान आणि सुसंस्कार आणि यासाठी शिक्षणप्रसार"

-शिक्षणमहर्षी डॉ. बापुजी साळुंखे

श्री स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्थेचे ,

विवेकानंद कॉलेज ,कोल्हापूर (अधिकारप्रदत्त स्वायत्त)

इतिहास विभाग

****

" ओपन बुक टेस्टचा " – अहवाल

दि : २३ /१० /२०२३

महाविद्यालयाच्या बी.ए. भाग ३ या वर्गातील इतिहास विषयाच्या विद्यार्थ्यांची शुक्रवार दि. २०/१०/२०२३ रोजी ओपन बुक टेस्ट घेण्यात आली होती. यावेळी १५ विद्यार्थी उपस्थित होते. ओपन बुक टेस्टमुळे विद्यार्थ्यांची परीक्षेविषयी वाटणारी भीती कमी झाली व विद्यार्थ्यांमधील आत्मविश्वास वाढला तसेच विद्यार्थ्यांमध्ये विषयाबद्दल गोडी निर्माण झाली तसेच विद्यार्थ्यांना प्रश्न कसे सोडवावेत याबद्दल मार्गदर्शन करण्यात आले तसेच त्यांना अभ्यासाबद्दल प्रेरित करण्यात आले.

डॉ. एस. आर.कट्टीमनी
विभाग प्रमुख
इतिहास विभाग,
विवेकानंद कॉलेज कोल्हापूर.
(अधिकारप्रदत्त स्वायत्त)

VIVEKANAND COLLEGE KOLHAPUR (Autonomous) ESTD JUNE 1964

Scanned with OKEN Scanner

"ज्ञान विज्ञान आणि सुसंस्कार आणि यासाठी शिक्षणप्रसार"

-शिक्षणमहर्षी डॉ. बापुजी साळुंखे

श्री स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्थेचे ,

विवेकानंद कॉलेज ,कोल्हापूर (अधिकारप्रदत्त स्वायत्त)

इतिहास विभाग

****

गुणपत्रक / मार्कलिस्ट दि : 23/10/2023

वर्ग – बी.ए. III सेमिस्टर V

पेपर क्र. 11 टेस्ट ओपन बुक टेस्ट

प्रकरणाचे नाव - ऐतिहासिक संशोधन एकूण गुण 10

अ.क्र.	रोल नंबर	मिळालेले मार्क्स	अ.क्र.	रोल नंबर	मिळालेले मार्क्स
1.	4894	09	11.		
2.	4888	10	12.		
3.	4883	08	13.		
4.	4884	09	14.		
5.	4890	10	15.		
6.	4887	09	16.		
7.	4903	09	17.		
8.			18.		
9.			19.		
10.			20.		

विषय शिक्षक स्वाक्षरी

विभाग प्रमुख
इतिहास विभाग,
विवेकानंद कॉलेज कोल्हापूर.
(अधिकारप्रदत्त स्वायत्त)

VIVEKANAND COLLEGE ESTD JUNE 1964 (Autonomous)

Scanned with OKEN Scanner

9/10

" ज्ञान, विज्ञान आणि सुसंस्कार यांसाठी शिक्षण प्रसार "
-शिक्षणमहर्षी डॉ. बापूजी साळुंखे

Shri Swami Vivekanand Shikshan Sanstha Kolhapur's

VIVEKANAND COLLEGE, KOLHAPUR (AUTONOMOUS)

SUPPLIMENT

Signature of Supervisor	[signature]
Subject :	
Test / Tutorial No. :	
Div. :	

Name: Mangesh Bhikaji Kamble.
~~Suppliment No.~~ :

Roll No. : 4894

Class : B.A. 3rd

प्रश्न. ऐतिहासिक संशोधनातील आधुनिक संदर्भ साधनांची माहिती थोडक्यात लिहा.

इतिहास म्हणजे काय ? हे समजून घेण्याचा व त्याची व्याख्या करण्याचा प्रयत्न अनेक तज्ञांनी आपल्या दृष्टिने केला. इतिहासाची परिणाम अशी एकही व्याख्या आपणास सांगता येत नाही असे असले तरी यांत एक सूत्र आपणास दिसते ते म्हणजे "इतिहास म्हणजे भूतकाळ होय" यावरून इतिहासाचे स्वरूप → "भूतकाळात मानवाच्या सर्वांगीण प्रगतीचा, विकासाचा व परिवर्तनाचा आढावा होय." यावरून इतिहासाचे स्वरूप खाली स्पष्ट होते.

साधनांच्या पुराव्यांच्या आधाराशिवाय आपण वस्तुनिष्ठ व सत्य माहिती देऊ शकत नाही म्हणून इतिहासलेखन प्रक्रियेत संदर्भ साधनांना अनन्यसाधारण महत्व प्राप्त होते. म्हणूनच म्हटले जाते "संदर्भ साधनांशिवाय इतिहास लिहणे अशक्य असते."

VIVEKANAND COLLEGE KOLHAPUR ESTD JUNE 1964 Empowered Autonomous

Scanned with OKEN Scanner

(१) पुराभिलेख
(२) वृत्तपत्रे
(३) रेडिओ
(४) टिव्ही
(५) चित्रपट व माहितीपट
(६) इंटरनेट.

(१) पुराभिलेखागार

भारतात पुराभिलेखागाची सुरुवात ब्रिटिश राजवटी पासून झाली. 1784 रॉयल एशियाटिक सोसायटी ऑफ बेंगाल' याची स्थापना करण्यात आली. विल्यम जोन्स, यांच्या पुढाकाराने लॉर्ड कर्झनच्या काळात भारतीय पुरातत्वीय वस्तूंच्या संरक्षणाचा कायदा 1904 साली करण्यात आला.

(२) वृत्तपत्रे

1666 साली इंग्लंडमध्ये 'गॅझेट लंडन' हे पहिले वृत्तपत्र होय. भारतातील पहिले वृत्तपत्र कलकत्ता येथील 'बंगाल' मधील 'गॅझेट' वृत्तपत्र होय.

(३) रेडिओ

1885 मार्कोनी याने रेडिओचा शोध लावला. 1920 साली अमेरिका येथे जगातील पहिले रेडिओ केंद्र सुरु केले. 1922 B.B.C (ब्रिटिश ब्रॉड कास्टिंग कार्पोरेशन) याची स्थापना करण्यात आली. ८ ३ जुलै 1927 रोजी AIR (ऑल इंडिया रेडिओ) यांची स्थापना करण्यात आली.

VIVEKANAND COLLEGE KOLHAPUR (Empowered Autonomous) ESTD JUNE 1964

Scanned with OKEN Scanner

(७) टि.व्ही. (T.V.)

दूरचित्रवाणी म्हणजेच T.V. याचा शोध जॉन बेअर्ड यांनी लावला १९३६ साली. १९५९ रोजी भारतात प्रथम T.V. आणण्यात आला.

(८) चित्रपट व लघुपट

१९१३ भारतातील पहिला चित्रपट 'राजा हरिश्चंद्र' १९३१ ला बोलपट आलम आरा प्रदर्शित करण्यात आला. ८२ 'फुल्वा' हा पहिला रंगीत चित्रपट बनवण्यात आला.

(९) इंटरनेट

भारतामध्ये १९९५ मध्ये VSNL ने पहिल्यांदा इंटरनेट सेवा सुरू केली. इंटरनेटच्या साहाय्याने जग जवळ येण्यास मदत झाली. आपण काही क्षणांमध्येच एकमेकांशी जोडले जाऊ शकलो.

७/१०

VIVEKANAND COLLEGE KOLHAPUR (Empowered Autonomous) ESTD JUNE 1964

Anisha Anil Ghunkikar

10/10

।। ज्ञान, विज्ञान आणि सुसंस्कार यांसाठी शिक्षण प्रसार ।।
– शिक्षणमहर्षी डॉ. बापूजी साळुंखे

14701

Shri Swami Vivekanand Shikshan Sanstha Kolhapur's

VIVEKANAND COLLEGE, KOLHAPUR (AUTONOMOUS)

SUPPLIMENT

Signature of Supervisor	[signature]

Suppliment No. : पेपर - 11
Roll No. : 4888
Class : B.A. III
Subject : History
Test / Tutorial No. : 7
Div. : Arts

ऐतिहासिक संशोधनातील आधुनिक संदर्भ साधनांची माहिती थोडक्यात लिहा.

① पुराभिलेखागार ⑥ चित्रपट व लघुपट
② रेडिओ
③ वृत्तपत्रे
④ टि.व्ही.
⑤ इंटरनेट

① पुराभिलेखागार :-

भारतात पुराभिलेखागाराची सुरुवात ब्रिटिशांच्या आगमनामुळे झाली.

– 1784 साली रॉयल एशियाटिक सोसायटी ऑफ बेंगॉलची स्थापना झाली. विल्यम जोन्स यांच्या पुढाकाराने झाली.

– पुराभिलेखागारात प्रशासकीय पत्रव्यवहार झालेला दिसून येतो.

पुराभिलेखागारामध्ये लिखित स्वरूपाच्या गोष्टी मिळतात.

लॉर्ड कर्झनच्या काळात भारतीय पुरातत्वीय वस्तूंच्या संरक्षणाचा कायदा 1904 साली पारीत

VIVEKANAND COLLEGE KOLHAPUR ESTD JUNE 1964 (Empowered Autonomous)

करण्यात आला.

② वृत्तपत्रे :

1666	इंग्लंडमध्ये लंडन गॅझेट हे पहिले वृत्तपत्र होय.	हेन्री मुद्दिमन
1780	भारतातील पहिले वृत्तपत्र कलकत्ता येथील बंगाल महील गॅझेट हे वृत्तपत्र होय.	जेम्स ऑगस्ट हिकी
1822	मुंबई येथे मुंबई समाचार देशी भाषेतील पहिले वृत्तपत्र गुजराती भाषेत होते.	फर्दुनजी मर्जबान
1832	मराठीतील पहिले वृत्तपत्र दर्पण हे होते. (मुंबई येथे)	बाळशास्त्री जांभेकर
1881	केसरी व मराठा पहिले वृत्तपत्र होय (जनजागृती केली)	लोकमान्य टिळक
1841	लोकहीतवादी शतपत्रे प्रभाकर या वृत्त वृत्तमानपत्रातून लिहिले.	गोविंद विठ्ठल उर्फ भाऊ महाजन कुंटे

VIVEKANAND COLLEGE KOLHAPUR (Empowered Autonomous) ESTD JUNE 1964

③ रेडिओ (आकाशवाणी) :
- 1895 मध्ये मार्कोनी यांनी रेडिओचा शोध लावला.
- 1920 मध्ये जगातील पहिले नभवाणीकेंद्र अमेरिकामध्ये सुरू झाले.

Scanned with OKEN Scanner

- 1922 मध्ये BBC (ब्रिटिश ब्रॉडकास्टिंग कॉर्पोरेशन)
- 3 जुलै 1927 मुंबई येथे भारतातील पहिले आकाशवाणी केंद्र.
- 1937 मध्ये BBC चे नाव बदलुन AIR (All India Redio) असे ठेवण्यात आले.
- 1957 मध्ये प्रसारभारती याची भारत सरकारच्या माहिती व प्रसारणाच्या भारताच्या प्रसार भारती मधुन T.V, Redio शासनाच्या मार्फत निर्माण केले.
- बहुजन हिताय बहुजन सुखाय हे Redio चे ब्रीदवाक्य आहे.

④ T.V (दूरचित्रवाणी) :-
- 1936 साली टि.व्ही चा शोध जॉन बिअर्ड यांनी लावला. पण त्यांच्यासोबतच फिलो फ्रान्सवर्थ यांचे पण नाव जोडले जाते.
- 1959 मध्ये भारतात पहिली टि.व्ही आली.
- 1976 मध्ये रेडिओ व टि.व्ही वेगवेगळे झाले. प्रसारभारती मध्य मधुन त्यांची विभागणी झाली.
- टि.व्ही मुळे ऐतिहासिक माहिती मिळते.
- 1990 मध्ये वेगवेगळ्या वाहिन्या आल्या.

⑤ चित्रपट व लघुपट :-
- 1913 मध्ये भारतातील पहिला चित्रपट राजा हरीशचंद्र हा होता.
- 1931 मध्ये आलमआरा हा भारतातील पहिला बोलपट होता.
- 1937 मध्ये भारतातील पहिला रंगीत चित्रपट किसान कन्या होता.
- भारतीय चित्रपट सृष्टीचे जनक दादासाहेब

VIVEKANAND COLLEGE KOLHAPUR ESTD JUNE 1964

Scanned with OKEN Scanner

फाळके यांना ओळखले जाते.

⑥ इंटरनेट :-
- 1995 मध्ये VSNL या कंपनीने भारतात पहिले इंटरनेट आणले.
- चार्ल्स बॅबेज यांना संगणकाचा जनक म्हणून ओळखला जाते.

- इंटरनेटच्या साहाय्याने Email पाठविणे सोपे झाले.
- W.W.W (World wide web) हे सर्च इंजिन आहे.
- W.W.W या सर्च इंजिनच्या माध्यमातुन बरचशी माहिती मिळते.
- Whatsapp, Facebook, Twitter, Instagram यांच्याकडून मिळते.
- वेब जर्नलिझम, जर्नलिझम
- E-News Paper - ई-वृत्तपत्रे, ई-बुक
- AI - Artifical Intelligence (कृत्रिम बुद्धिमत्ता)

* इंटरनेटचे फायदे

① वेळ व पैसा याची बचत होते.

② ऐतिहासिक कागदपत्रे जतन (Save) करून ठेवता येते.

VIVEKANAND COLLEGE KOLHAPUR (Empowered Autonomous) ESTD JUNE 1964

Scanned with OKEN Scanner

③ इंटरनेट माहिती हे मनोरंजनाचे प्रमुख साधन आहे.

④ ज्ञानात्मक, आज्ञानात्मक माहिती इंटरनेट वरून मिळते.

⑤ माहिती हस्तांतरित करता येते.

10/10

VIVEKANAND COLLEGE KOLHAPUR ESTD JUNE 1964 Autonomous

8/10

" ज्ञान, विज्ञान आणि सुसंस्कार यांसाठी शिक्षण प्रसार "
-शिक्षणमहर्षी डॉ. बापूजी साळुंखे

Shri Swami Vivekanand Shikshan Sanstha Kolhapur's

VIVEKANAND COLLEGE, KOLHAPUR (AUTONOMOUS)

SUPPLIMENT	Signature of Supervisor: [signature]
Name: Mehbub Akbar Bandugal ~~Suppliment No.~~ :	Subject :
Roll No. : 4883	Test / Tutorial No. :
Class : B.A. 3rd	Div. :

प्रश्न. ऐतिहासिक संशोधनातील आधुनिक संदर्भ साधनांची माहिती थोडक्यात लिहा.

→ इतिहास म्हणजे काय ? हे जाणण्याचा व त्याचे सूक्ष्म करण्याचा प्रयत्न अनेक तत्वज्ञानी आपल्या दृष्टीने केला. इतिहासाचे परिमाण अशी एकही व्याख्या आवश्यक असतात. घटनांची सर्व अंगांनी सत्य एक सूत्र आवश्यक दिसते ते म्हणजे इतिहास म्हणजे भूतकाळ होय. यातून इतिहासाचे स्वरूप भूतकाळातील महत्वाचे यातून इतिहासाचे स्वरूप प. अती स्पष्ट होते.

संधानाच्या पुराव्याच्या आधाराशिवाय आपण वास्तुनिष्ठ व सत्य माहिती देऊन शकत नाही म्हणून इतिहास लेखन प्रक्रियेत संदर्भ साधनांना अनन्य साधारण महत्व प्राप्त होते म्हणून म्हणतात कि संदर्भ साधनाशिवाय इतिहास लिहिणे अशक्य आहे.

VIVEKANAND COLLEGE KOLHAPUR ESTD JUNE 1964 (Empowered Autonomous)

① पुराभिलेख
② वृत्तपत्रे
③ रेडिओ
④ हिंदी
⑤ चित्रपट व लघुपट
⑥ इंटरनेट

① पुराभिलेखागार

भारतात पुराभिलेखागाराची सुरुवात ब्रिटीश राजवटी पासून झाली. 1784 रोजी सर एशियाटिक सोसायटी ऑफ बंगाल ची स्थापना करण्यात आली विल्यम जोन्स यांच्या पुढाकाराने लॉर्ड कर्झनच्या काळात भारतीय पुरातत्वीय वस्तूंचा संरक्षण कायदा 1904 साली करण्यात आला.

② वृत्तपत्रे 1616 साली इंग्लंड मध्ये 'द कोर्ट लंडन' हे पहिले वृत्तपत्र होय. भारतातील पहिले वृत्तपत्र कलकत्ता, बेंगॉल बंगाल मध्ये 'द कोर्ट' वृत्तपत्र होय.

③ रेडिओ

1895 मार्कोनी याने रेडिओ चा शोध लावला. 1920 साली अमेरिकेतील [illegible] जागा लोक पहिले रेडिओ केंद्र [illegible] साली स्थापना करण्यात आली. नंतर 3 जुलै 1927 रोजी AIR (ऑल इंडिया रेडिओ) यांची स्थापना करण्यात आली.

VIVEKANAND COLLEGE KOLHAPUR ESTD JUNE 1964 (Empowered Autonomous)

④ टीव्ही (T.V.)

दूरचित्रवाणी म्हणजेच T.V. याचा शोध जॉन बेअर्ड याने लावला. 1936 मध्ये 1959 साली भारतात प्रथम T.V. बनवण्यात आला.

⑤ चित्रपट व माध्यम

1913 भारतातील पहिला चित्रपट राजा हरिश्चंद्र 1931 साली बोलपट आलमआरा प्रदर्शित करण्यात आला तर कुंकू हा पहिला संगीत चित्रपट बनवण्यात आला.

⑥ इंटरनेट

भारतामध्ये 1995 मध्ये BSNL ने पहिल्यांदा इंटरनेट सेवा सुरू केली. इंटरनेटच्या मदतीने जग जवळ आले माहिती मिळविणे शक्य व कमी वेळात कोणाशीही जोडले जाऊ शकतो.

8/10

VIVEKANAND COLLEGE KOLHAPUR (Autonomous) ESTD JUNE 1964

नाव- सोहम विलास भोसले
इ- बी.ए. भाग- ३
ह.क्र- 4884
विषय- इतिहास

ऐतिहासिक संशोधनातील आधुनिक संदर्भ साधनांची माहिती थोडक्यात लिहा?

इतिहास म्हणजे काय? हे सांगणाऱ्या व त्याची व्याख्या करण्याचा प्रयत्न अनेक तज्ञांनी आपल्या दृष्टीने केला. इतिहासाचे असे एकही व्याख्या आपणास सांगता येत नाही असे असले तरी मानवाच्या सर्वांगीण प्रगतीचा, विकासाचा व परिवर्तनाचा आढावा होय" म्हणून यातून इतिहासाचे स्वरूप व्यापती स्पष्ट होते. साधनांचा, पुराव्यांचा आधाराशिवाय आपण वस्तुनिष्ठ वसत्य माहिती देऊन शकत नाही म्हणून इतिहासलेखन प्रक्रियेत संदर्भ साधनांना अन्यसाधारण महत्त्व आहे म्हणूनच म्हटले जाते "संदर्भ-साधनांन शिवाय इतिहास लिहणे अशक्य असते.

1. पुराभिलेखागार
2. रेडिओ
3. वृत्तपत्र
4. लघुपट
5. इंटरनेट.

① पुराभिलेखागार-
भारतात पुराभिलेखागारची सुरुवात ब्रिटिश राजवटी पासून आली 1784 रॉयल एशियाटिक सोसायटी ऑफ बंगालची स्थापना झाली विल्यम जोन्स पुढाकाराने लॉर्ड कर्झनच्या काळात भारतीय पुरातत्वीय वस्तुंच्या संरक्षणाच्या कायदा 1904 साली पारित करण्यात आला लिखित स्वरूपाच्या गोष्टी आढळतात.

VIVEKANAND COLLEGE KOLHAPUR ESTD JUNE 1964

Scanned with OKEN Scanner

② वृत्तपत्रे-

1676 साली इंग्लंडमध्ये गॅझेट लंडन हे पहिले वृत्तपत्र भारतामधील कलकत्ता येथील बंगाल गॅझेट वृत्तपत्र जेम्स ऑगस्ट हिकी भाषेतील पहिले वृत्तपत्र गुजराती भाषेत शेते फर्दुनजी यांनी सुरुवात केली.

③ रेडिओ-

1885 मार्कोनी यांनी रेडिओचा शोध लावला 1920 अमेरिका येथे जगातील पहिले रेडिओ / नभावनी केंद्र सुरु केले 1922 B.B.C - "ब्रिटिश ब्रॉडकास्टिंग कार्पोरेशन" स्थापना केली 3 जून 1927 AIR - "ऑल इंडिया रेडिओ" याचे प्रसारण करण्याचे T.V चा शोध "जॉन बिअर्ड" यांनी लावला

④ T.V -

दूरचित्रवाणी T.V याला असे म्हटले जाते फीलो फॉन्सवर्थ T.V संदर्भात याचे नाव जोडले जाते.

जॉन बिअर्ड यांनी T.V चा शोध लावला 1936

1959 ला भारतात पहिल्यांदा T.V आणली 1976 T.V आणि रेडिओ वेगळे झाले.

⑤ चित्रपट - लघुपट -

1913 भारतातील चित्रपट "राजा हरिश्चंद्र" 1931 ला "बोलपट आलमआरा प्रदर्शन करण्यास आले पहिला रंगीत चित्रपट "कन्या"

⑥ इंटरनेट -

भारतामध्ये 1995 मध्ये V.SNL पहिल्यांदा इंटरनेट सेवा सुरु केली चार्लस बॅबेज याला संगणकाचा जनक म्हणून ओळखले जाते. इंटरनेटच्या सहाय्याने ई-मेल, पाठवणे सोपे झाले.

VIVEKANAND COLLEGE KOLHAPUR (Empowered Autonomous) ESTD JUNE 1964

Scanned with OKEN Scanner

GoodLuck Page No.
Date

W.W.W, Twiter, Instagram या माहितून ऐतिहासीक माहिती पहायला मिळते. वेब जर्नालिझम। इंटरनेटवरील पत्रकारता ई-वृत्तपत्रे BOOKS मिळतात या माध्यमातून इतिहास समजणे सोपे आहे. AI TOOL.

(7) इंटरनेटचे फायदे -

- सर्व प्रकारची माहिती झटपट प्राप्त होते.
- वेळेची बचत, पैसे कमीवेळात भरपूर काम
- कागदपत्रे सेवा करता येतात व मिळवता येतात
- माहिती व मनोरंजनाचे महत्त्वाचे साधन आहे
- शैक्षणीक संबंधीत (Books, Notes, study guides).
- online study classes, courses यामध्ये सर्व. मिळते

9/10

VIVEKANAND COLLEGE KOLHAPUR (Empowered Autonomous) ESTD JUNE 1964

Scanned with OKEN Scanner

10/10

" ज्ञान, विज्ञान आणि सुसंस्कार यांसाठी शिक्षण प्रसार "
–शिक्षणमहर्षी डॉ. बापूजी साळुंखे

Shri Swami Vivekanand Shikshan Sanstha Kolhapur's

VIVEKANAND COLLEGE, KOLHAPUR (AUTONOMOUS)

SUPPLIMENT	Signature of Supervisor: [signature]
Suppliment No.: Saurabh Shivaji Harane	Subject :
Roll No. : 4890	Test / Tutorial No. :
Class : B. A. III rd - Sem.	Div. :

ऐतिहासिक संशोधनातील आधुनिक संदर्भ साधनांची माहिती थोडक्यात लिहा.

इतिहास म्हणजे काय ? हे समजण्याच्या व त्याची व्याख्या करण्याचा प्रयत्न अनेक तज्ञांनी आपल्या दृष्टीने केला. इतिहासाचे परिणाम अशी एकही व्याख्या आपणास सांगता येत नाही. असे असले तरी यात एक सूत्र आपणास दिसते ते म्हणजे इतिहास म्हणजे → "भूतकाळ होय" यावरून इतिहासाचे स्वरूप → "भूतकाळात मानवाच्या सर्वांगीण प्रगतीचा, विकासाचा व परिवर्तनाचा आढावा होय" यावरून इतिहासाचे स्वरूप व्याप्ती स्पष्ट होते.

साधनांच्या, पुराव्यांच्या आधाराशिवाय आपण वस्तुनिष्ठ व सत्य माहिती देऊ शकत नाही म्हणून इतिहासलेखन प्रक्रियेत संदर्भ साधनांना अनन्यसाधारण महत्त्व आहे म्हणूनच म्हटले जाते "संदर्भ साधनां शिवाय इतिहास लिहिणे अशक्य असते"

1. पुराभिलेखागार
2. रेडिओ
3. वृत्तपत्र
4. छायाचित्र
5. इंटरनेट

VIVEKANAND COLLEGE KOLHAPUR (Empowered Autonomous) ESTD JUNE 1964

Scanned with OKEN Scanner

① पुराभिलेखागार -

भारतात पुराभिलेखागाराची सुरुवात ब्रिटीश राजवटी पासून झाली 1784 रॉयल एशियाटिक सोसायटी ऑफ बंगालची स्थापना झाली विल्यम जोन्स पुढाकाराने लॉर्ड कर्झनच्या काळात भारतीय पुरातत्वीय वस्तूंच्या संरक्षणाचा कायदा 1904 साली पारित करण्यात आला लिखित स्वरूपाच्या गोष्टी आढळतात.

② वृत्तपत्रे -

1676 साली इंग्लंडमध्ये गॅझेट लंडन हे पहिले वृत्तपत्र होय भारतातील पहिले वृत्तपत्र कलकत्ता येथील बंगाल मधील गॅझेट वृत्तपत्र जेम्स ऑगस्ट हिकी भारतीय पहिले वृत्तपत्र गुजराती भाषेत होते. फर्दुनजी मर्झबान यांनी सुरुवात केली.

③ रेडिओ -

1885 मार्कोनी यांनी रेडिओचा शोध लावला 1920 अमेरिका येथे जगातील पहिले रेडिओ प्रक्षेपण केंद्र सुरू केले 1922 B.B.C - "ब्रिटीश ब्रॉडकास्टिंग कार्पोरेशन" स्थापना केली 3 Jul 1927 AIR - "ऑल इंडिया रेडिओ" याचे प्रसारण करण्याचे T.V. चा शोध "जॉन बिअर्ड" यांनी लावला.

④ T.V. -

दूरचित्रवाणी T.V. याला असे म्हटले जाते फिलो फॉन्सवर्थ T.V. संदर्भात यांचे नाव जोडले जाते.

जॉन बिअर्ड यांनी T.V. चा शोध लावला. 1936

1959 ला भारतात पहिल्यांदा T.V. आणली 1976 T.V आणि रेडिओ वेगवेगळे झाले.

VIVEKANAND COLLEGE KOLHAPUR
ESTD
JUNE
1964
(Empowered Autonomous)

Scanned with OKEN Scanner

⑤ चित्रपट व आभूपट -

1913 भारतातील चित्रपट 'राजा हरिश्चंद्र' 1931 ला बोलपट आलमआरा प्रदर्शित करण्यात आले पहिला रंगीत चित्रपट 'कन्या'

⑥ इंटरनेट-

भारतामध्ये 1995 मध्ये V.SNL पहिल्यांदा इंटरनेट सेवा सुरू केली चार्ल्स बॅबेज याला संगणकाचा जनक म्हणून ओळखले जाते इंटरनेटच्या साहाय्याने ई-मेल, पाठवले सोपे झाले 'W.W.W. सर्च इंजिन या मधून अनेक माहिती मिळते फेसबुक Whatsapp, Twiter, Instagram, या मार्फत ऐतिहासिक माहिती पहायला मिळते.

वेब जर्नलिझम / इंटरनेटवरील पत्रकरता, ई-वृत्तपत्रे Books मिळतात या माध्यमातून इतिहास समजणे सोपे आहे. AITool

⑦ इंटरनेटचे फायदे-

- सर्व प्रकारची माहिती झटपट प्राप्त होते.
- वेळेची, बचत, पैसा कमी वेळात भरपूर काम
- कागदपत्रे सेव करता येतात मिळवता येतात.
- माहिती व मनोरंजनाचे महत्त्वाचे साधन आहे.
- शैक्षणिक संबंधित (Books, Notes, Studygudies)
- Online study classes, Courses. यामध्ये सर्व उपलब्ध साहित्य मिळते.

VIVEKANAND COLLEGE KOLHAPUR ESTD JUNE 1964 (Empowered Autonomous)

Scanned with OKEN Scanner

9/10

॥ ज्ञान, विज्ञान आणि सुसंस्कार यांसाठी शिक्षण प्रसार ॥
- शिक्षणमहर्षी डॉ. बापूजी साळुंखे

14682

Shri Swami Vivekanand Shikshan Sanstha Kolhapur's

VIVEKANAND COLLEGE, KOLHAPUR (AUTONOMOUS)

SUPPLIMENT

नाव - कु. श्रेया सुरेश देरे.

Suppliment No. :

Roll No. :

Class : B.A. III year.

Signature of Supervisor

Subject : ऐतिहासिक संशोधन

Test / Tutorial No. :

Div. Paper - 11 sem - V

ऐतिहासिक संशोधनातील आधुनिक संदर्भ साधनांची माहिती थोडक्यात लिहा.

इतिहास म्हणजे काय ? हे सांगणकाच्या त्याची व्याख्या करण्याचा प्रयत्न अनेक तज्ञांनी आपल्या दृष्टीने केला. इतिहासाचे परिपक्व अशी एकही व्याख्या आपणास सांगता येत नाही असे असले तरी यात एक सुत्र आपणांस दिसते ते म्हणजे इतिहास म्हणजे "भूतकाळात मानवाच्या सर्वांगिन प्रगतीचा, विकासाचा व परिवर्तनाचा आढावा होय." यातून इतिहासाचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट होते.

साधनांच्या, पुराव्यांच्या आधाराशिवाय आपण वस्तुनिष्ठ व सत्य ~~साधनांच्या~~ माहिती देऊन शकत नाही म्हणून इतिहासलेखन प्रक्रियेत संदर्भ साधनांना ~~अन्य~~ अनन्यसाधारण महत्त्व आहे. म्हणूनच म्हटले जाते " संदर्भ साधनांशिवाय इतिहास लिहीणे अशक्य असते."

1. पुराभिलेखागार
2. रेडिओ
3. वृत्तपत्र
4. लघुपट
5. इंटरनेट

VIVEKANAND COLLEGE KOLHAPUR (Empowered Autonomous) ESTD JUNE 1964

Scanned with OKEN Scanner

1. पुराभिलेखागार -

भारतात पुराभिलेखागाराची सुरुवात ब्रिटीश राजवटी पासून झाली विल्यम जोन्स पुढाकाराने लॉर्ड कर्जनच्या कालात भारतीय पुरातत्वीय वस्तूच्या संरक्षणासाठी कायदा १९०५ साली पारित करण्यात आला. लिखित स्वरूपाच्या गोष्टी आढळतात.

2. वृत्तपत्रे -

१६७६ साली इंग्लंडमध्ये गॅझेट लंडन हे पहिले वृत्तपत्र होय. भारतातील पहिले वृत्तपत्र कलकत्ता येथील बंगाल मधील गॅझेट वृत्तपत्र जेम्स ऑगस्ट्स हिकी भाषेतील पहिले वृत्तपत्र गुजराती भाषेत होते. फर्दुनजी मर्जबान यांनी सुरुवात केली.

3. रेडिओ -:

१८९५ मार्कोनी यांनी रेडिओचा शोध लावला १९२० अमेरिका येथे जगातील पहिले रेडिओ नभोवणी केंद्र सुरु केले. १९२२ B.B.C "ब्रिटीश ब्रॉडकॉस्टीज कार्पोरेशन" स्थापना केली. ३ ~~जून~~ जुलै १९२७ AIR - 'ऑल इंडिया रेडिओ' यांचे प्रसारण करण्याचे T.V. चा शोध 'जॉन बिअर्ड' यांनी लावला.

4. T.V. -:

दुरचित्रवाणी T.V. याला असे म्हटले जाते. फिलो फॉन्सवर्थ T.V. संदर्भात यांचे नाव जोडले जाते.

जॉन बिअर्ड यांनी T.V. चा शोध लावला - १९३६.

१९५९ ला भारतात पहिल्यांदा T.V. आणली १९७६ T.V. आणि रेडिओ वेगवेगळे झाले.

VIVEKANAND COLLEGE KOLHAPUR ESTD JUNE 1964 (Empowered Autonomous)

5. चित्रपट व लघुपट -:

१९१३ भारतातील चित्रपट 'राजा हरिश्चंद्र' १९३१ ला बोलपट अमलासुरा प्रदर्शन करण्यास पहिला रंगीत चित्रपट 'कन्या'

Scanned with OKEN Scanner

6. इंटरनेट -:

भारतामध्ये १९९५ मध्ये V.SNL पक्षिथ्यांदा इंटरनेट सेवा सुरु केली चार्लस बॅबेज याला संगणकाचा जनक म्हणून ओळखले जाते. इंटरनेटच्या साहाय्याने ई-मेल, पाठवणे, सोपे झाले. सर्च इंजिन या मधून अनेक माहिती मिळते फेसबुक, WhatsApp, Twitter, Instagram, या माहितून ऐतिहासिक माहिती पाहायला मिळते.

7. इंटरनेटचे फायदे -:

- सर्व प्रकारची माहिती अस्पष्ट प्राप्त होते.
- वेळेची बचत, पैसे कमी वेळात भरपूर
- कागदपत्रे सेव करता येतात मिळवता येतात.
- माहिती मनोरंजनाचे महत्त्वाचे साधन आहे.
- शैक्षणिक संबंधित (BOOKS, Notes, study gudies)
- online study classes यामध्ये सर्व साहित्य मिळते.

9/10

VIVEKANAND COLLEGE KOLHAPUR (Autonomous) ESTD JUNE 1964

Siddhesh Ramesh Patil

9/10

॥ ज्ञान, विज्ञान आणि सुसंस्कार यांसाठी शिक्षण प्रसार ॥
– शिक्षणमहर्षी डॉ. बापूजी साळुंखे

49430

Shri Swami Vivekanand Shikshan Sanstha Kolhapur's

VIVEKANAND COLLEGE, KOLHAPUR (AUTONOMOUS)

SUPPLIMENT

Signature of Supervisor:

Suppliment No. :

Roll No. :

Class :

Subject : इतिहास

Test / Tutorial No. :

Div. :

ऐतिहासिक संशोधनातील आधुनिक संदर्भ साधनाची माहिती थोडक्यात लिहा.

इतिहास म्हणजे काय हे समजण्याच्या व त्याची व्याख्या करण्याचा प्रयत्न अनेक तज्ञांनी आपल्या दृष्टीने केला. इतिहासाचे अशी एकही व्याख्या आपणास सांगता येत नाही, असे असले तरी यात एक व्याख्या अचणारा दिसते ते म्हणजे इतिहास म्हणजे "भुतकाळ मानवाच्या सर्वांगीण प्रगतीचा, विकासाचा व परिवर्तनाचा आढावा होय" यातुन इतिहासाचे स्वरूप व्यक्ती स्पष्ट होते.

साधनांच्या पुराव्यांच्या आधाराशिवाय आपण वस्तुनिष्ठ व सत्य माहिती देऊन शकत नाही म्हणुन इतिहासलेखन प्रक्रियेत संदर्भ साधनांना असाधारण महत्व आहे, म्हणुनच म्हटले जाते "संदर्भ साधनां शिवाय इतिहास लिहणे अशक्य असते.

① पुराभिलेखागार
② रेडिओ
③ इतलपत्र
④ लघुपट
⑤ इंटरनेट

VIVEKANAND COLLEGE KOLHAPUR ESTD JUNE 1964 (Empowered Autonomous)

Scanned with OKEN Scanner

① पुराभिलेखागार :-

भारतात पुराभिलेखागारची सुरुवात ब्रिटिश राजवटी पासुन झाली 1784 रॉयल एशियाटिक सोसायटी ऑफ बंगालची स्थापना झाली विल्यम जोन्स पुढाकाराने लॉर्ड कर्झनच्या काळात भारतीय पुरातत्वीय वस्तूंच्या संरक्षणाच्या कायदा 1904 साली पारित करण्यात आला. लिखित स्वरूपाच्या गोष्टी आढळतात.

② वृत्तपत्रे :- 1676 साली इंग्लंडमध्ये गॅझेट लंडन हे पहिले वृत्तपत्र होय भारतातील पहिले वृत्तपत्र कलकत्ता येथील बंगाल मधील गॅझेट वृत्तपत्र जेम्स ऑगस्ट हिकी भाषेतील पहिले वृत्तपत्र गुजराती भाषेत होते फर्दुनजी मर्झबान यांनी सुरुवात केली.

③ रेडिओ :-

1885 मार्कोनी यांनी रेडिओचा शोध लावला 1920 अमेरिका येथे जगातील पहिले रेडिओ प्रसारण केंद्र सुरू केले 1922 B.B.C ब्रिटिश ब्रॉडकास्टिंग कार्पोरेशन स्थापन केली ~~3 जुन~~ 1927 AIR ऑल इंडिया रेडिओ यांचे प्रसारण करण्याचे TV चा शोध जॉन बिअर्ड यांनी लावला.

④ T.V :-

दुरचित्रवाणी T.V याला असे म्हटले जाते कीली कॉन्सबर्ग T.V संदर्भात यांचे नाव जोडले जाते.

जॉन बिअर्ड यांनी TV चा शोध लावला . 1936

1959 ला भारतात पहिल्यांदा TV आणली 1976 TV आणि रेडिओ वेगवेगळे झाले.

VIVEKANAND COLLEGE KOLHAPUR (Empowered Autonomous) ESTD JUNE 1964

Scanned with OKEN Scanner

⑤ चित्रपट व लघुपट ->

1913 भारतातील चित्रपट राजा हरिश्चंद्र 1931 ला बोलपट अमलासुरा प्रदर्शन करण्यास आले पहिला रंगीत चित्रपट कन्या

⑥ इंटरनेट ->

भारतमध्ये 1995 मध्ये V-SNL पहिल्यांदा इंटरनेट सेवा सुरू केली चार्लज बॅबेज याला संगणकाचा जनक म्हणुन ओळखले जाते. इंटरनेटच्या सहाय्याने ई.मेल पाठवणे सोपे झाले W.W.W सर्च इंजिन या मधुन अनेक माहिती मिळत फेसबुक whatsapp, Tuiter, Instagram या माहितुन ऐतिहासिक माहिती पहायला मिळते वे जर्नालिझम / इंटरनेटवरील वत्रकरता ई. वृत्तपत्रे BOOKS मिळतात या माध्यमातुन इतिहास समजणे सोपे आहे. AI TOOL

⑦ इंटरनेटचे फायदे ->

- सर्व प्रकारची माहिती झटपट प्राप्त होते
- वेळेची, बचत पैसा कमी वेळातुन भरपुर काम
- कागदपत्रे सेव करता येतात मिळता येते
- माहिती व मनोरंजनाचे महत्वाचे साधन आहे.
- शैक्षणिक संबधीत (BOOKS, Notes, studyguides)
- online study, classes, courses या मध्ये सर्व उपलब्ध साहित्य मिळते.

VIVEKANAND COLLEGE KOLHAPUR
ESTD JUNE 1964
(Empowered Autonomous)

Scanned with OKEN Scanner